

היכלי תורה

רשת
שיעורי
תורה

פרנס החודש
להחזקת שיעורי התורה
הרב אברהם ב. לוי הי"ו
לזכר נשמת אביו
הרב נחום ז"ל
נלב"ע כ' תשרי תשכ"ג

ערש"ק פרשת בראשית כ"ח תשרי תשס"ז * דף היומי בבלי: סוכה דף מ"ח ירושלמי: ערלה כ'

נושאי ה'דף' בעלון:

מצוות שמחה וקידוש לבנה בליל
יום טוב ראשון (סוכה מ"ח)

ס

שליחת כתבים של דברי תורה בלי
מעטפה (סוכה מ"ט)

ס

שמיעת קול כלי שיר ושייר בפה
אחר החורבן (סוכה נ')

ס

גובה המחיצה בעזרת נשים
(סוכה נ"א)

ס

דין יחוד של אשה אחת עם ג'
אנשים (סוכה נ"ב)

ס

ג' ימים בלי שינה
(סוכה נ"ג)

ס

מקום הקדיש אחר קריאת התורה
(סוכה נ"ד)

והשבוע בשלון:

היכלי הלכה

הגאון רבי דב לנדאו שליט"א
בעניני חינוך הבית

שואל נעניין

וחשיב נהלכה

שאלות ודיונים הלכתיים

לוח ה"דף היומי"

לחודשים תשרי-חשוון-כסלו
לדף היומי הבבלי והירושלמי

החומר בעלון מתוך

מתיבתא

הגמרא של לומדי הדף היומי
לפרטים ועשיית מנויים

1800-22-55-66

"לעבודה ולשמירה"

אדם הראשון הושם בגן עדן "לעבודה ולשמירה". וכי יעלה על הדעת שגן עדן באמת היתה זקוקה לעבודה ולשמירה? בפני מי היה צורך לשומרה – הרי אדם הראשון היה האדם היחיד בעולם!?

האור החיים הקדוש מסביר שואדם הראשון לא היה אמור להיות עסוק בגינון. העבודה והשמירה הייתה כנגד גן העדן הרוחני שלו, ודבר זה נוגע לא לאדם הראשון בלבד אלא לכל אחד ואחד. לכל אחד מאתנו יש את ה'גן' העתידי – שם נמשיך להתקיים לנצח נצחים. עלינו לעבודו ולשומרו כדי שבבוא הזמן נמצא אותו במצב הטוב ביותר.

ומהי העבודה והשמירה? ראשית כל, הגן זקוק לגשם. האור החיים מבאר שהגשם הוא התורה כמו שנאמר יערוף כמטר לקחי. עסק התורה הוא הגשם היורד על הגן ומחיה אותו. אך אחרי הגשם הגן זקוק גם 'לעבודה' כדי שהתועלת של הגשם תנוצל באופן המקסימלי. העבודה היא העמל וההתאמצות השכלית שהאדם משקיע בתורתו.

ומהי השמירה? כאן התשובה מובנת מאליה – השמירה היא מפני העבירות המאבדות כל חלקה טובה בנחלתנו העתידית. למרות שאנחנו לא רואים זאת באופן מוחשי, ה'גן' שלנו נמצא ממש תחת ידינו – אנחנו פועלים בו כל הזמן הן לטוב והן למוטב. עלינו לחיות עם מודעות לתוצאות העצומות והמיידיות של מעשינו למרות שאנחנו לא נראה את כל מה שהפעלנו עד לאחר זמן.

משל למה הדבר דומה, לעשיר שקנה נברשת מפוארת אשר לא נראתה כמוה בכל תולדות העיירה. כדי להראות את כבוד עושרו, הוא עשה מסיבה והזמין את ידידיו ומכריו לבא לראות את הנברשת במלוא תפארתה. בדיוק באותו זמן, עבר עני מדלת לדלת וקיבץ נדבות. כאשר הגיע לבית העשיר, העשיר ריחם עליו ואמר לו לעלות למעלה לעליית הגג, שם הוא שומר את הבגדים הישנים. "קח מכל אשר תחפוץ", אמר העשיר "אך היזהר לא לשלוח יד בערימת החבלים שתראה שם באמצע החדר". בשמחה עלה העני ואסף ערימה שלימה של בגדים. כשעמד לצאת, הוא הסתכל סביבו למצוא משהו שיוכל לקשור בו את הבגדים על מנת לשאתם. מבטו נפל על החבלים באמצע החדר. הוא זכר שבעל הבית הזהיר אותו לבל יגע בחבלים, אך הוא חשב לעצמו 'מה כבר אפסיד אם אקח חתיכה קטנה מהחבל?' בלי לחשוב הרבה, הוא חתך במהירות חתיכה קטנה. לאמיתו של דבר החבל ההוא היה החבל שבו קשרו את הנברשת לתקרה. את המשך הסיפור אתם יכולים לתאר לבד...

הנמשל הוא שאין לנו מושג כמה המעשים שלנו מגיעים, ואת השפעתם העצומה לנצח נצחים. בואו נחיה עם מודעות ערה לכך. בואו נראה בכל רגע של החיים הזדמנות פז לזרוע זרעים שיצמיחו לנו אושר נצחי. וכל שכן שניזהר לא לגרום לעצמנו חרטה נצחית על ידי מעשים לא ראויים. בואו ננצל היטב את ההזדמנות – זו אינה הזדמנות של פעם בחיים אלא הזדמנות של נצח נצחים.

א גוט שאבעס
הרב בנימין יעקובסון - מערכת 'היכלי תורה'

זמני כניסת ויציאת השבת

מאריך	מאריך	מאריך	מאריך	מאריך
מאריך	מאריך	מאריך	מאריך	מאריך
16:44	16:31	16:41	16:26	הדלקת נרות
17:40	17:38	17:39	17:37	מוצאי ש"ק
18:18	18:18	18:18	18:18	לר"ת

מחשבות

העלון יו"ל ע"י המרכז העולמי להפצת הדף היומי
"זכרון משה" טל: 02-5377604

העלון מופץ בלמעלה מ-10,000 תיבות דוא"ל ע"י רשת "היכלי תורה"
טל: 03-5422711 פקס: 1599-55-30-55 דוא"ל: Tora10@bezeqint.net
להצטרפות לקבלת העלון נא לשלוח אמייל לכתובת הנ"ל.
הערות והארות יתקבלו בברכה!

This bulletin is available in English too! To subscribe e-mail us at tora10@bezeqint.net

יום שישי כ"ה תשרי

סוכה מ"ח

מצוות שמחה וקידוש לבנה בליל יום טוב ראשון

בסוגייתינו מבואר שממה שנאמר (דברים טז טו) והיית אך שמח יש ללמוד ריבוי לשמחה ומיעוט משמחה, וביארו בגמרא שיש לרבות חיוב השמחה לליל יום טוב האחרון כיון שיש חיוב שמחה לפניו להביא קרבן שלמי שמחה, ולמעט חיוב השמחה מהלילה הראשון כיון שאין חיוב שלמי שמחה לפניו. ודנו הפוסקים אם גם בזמנינו אין חיוב שמחה בלילה הראשון. שיתכן לומר שדווקא בזמן שהיה בית המקדש קיים והיה חיוב שלמי שמחה, והיו מביאים שלמי שמחה רק מיומו של יום טוב ראשון ולא בלילה, לכן לא היה חיוב שמחה בלילה. אבל בזמן הזה שאין מקיימים חיוב שמחה אלא בכסות נקיה ויין ישן יתכן שאין לחלק בזה בין לילו של יום הראשון ליומו, ויש חיוב שמחה גם בליל היום הראשון של חג. ובשו"ת אבני נזר (אורח סי' תכג) נקט שדבר ברור הוא שלא נתמעט ליל יום טוב ראשון אלא מחיוב שמחה של שלמי שמחה ולא משאר שמחות. וכן כתב בחזון איש (אורח סי' קכד לדף ע"א). אך בשאגת אריה (סי' סח) נקט שאין חיוב שמחה בלילה הראשון מדאורייתא גם בזמן הזה, ורק מדרבנן חייבים בו בשמחה, וכן כתבו בשו"ת מהר"ם שיק (סי' שמח) ובשו"ת עמודי אור (סי' לג).

ונפקא מינא בין הסוברים שחיוב השמחה הוא מדאורייתא לסוברים שחיוב השמחה אינו אלא מדרבנן, לענין קידוש לבנה בליל יום טוב ראשון כשהוא סוף זמן קידוש לבנה, שיש מן הפוסקים שכתבו שאין לקדש בו את הלבנה כיון שחייבים בו בשמחת יום טוב ואין מערבים שמחה בשמחה (שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' עח). ובשו"ת הבי"ח (סי' פ) כתב שמעשה היה בשנת ה'ש"צ שלא נראית הלבנה עד ליל ט"ו, ויש שטענו שאין לקדש הלבנה בליל יום טוב כיון שאין מערבים שמחה בשמחה (וראה עוד לענין קידוש לבנה ביום טוב מטעם אין מערבים שמחה בשמחה, בעולת שבת סי' תכו, שו"ת כנה"ג סי' תכו הגה"ט סק"ג, פרי חדש סי' תכו, מגן אברהם שם סק"ז וט"ז שם סק"א). והנה בשו"ת הרשב"א (ח"ג סי' רעו) כתב שמותר לישא אשה בפורים ואין לחוש בזה משום אין מערבים שמחה בשמחה, וביאר בשו"ת כתב סופר (סי' קלח) שדעת הרשב"א היא שדווקא אם חיוב השמחה הוא מן התורה אומרים בזה שאין מערבים שמחה בשמחה, אבל בפורים כיון שחיוב השמחה אינו אלא מדרבנן אין אומרים בו שאין מערבים שמחה בשמחה. ואם כן לדעת הסוברים שחיוב שמחה בליל יום טוב ראשון הוא מן התורה, יש לאסור לקדש בו את הלבנה משום שאין מערבים שמחה בשמחה. אך לדעת הסוברים שאין חיוב שמחה בליל יום טוב ראשון אלא מדבריהם, נמצא שאין לדון בזה דין אין מערבים שמחה בשמחה לדעת הרשב"א, ואין לאסור לקדש הלבנה בליל ט"ו מטעם זה.

והנה המגן אברהם (סי' תקמו סק"ג) כתב שעיקר מצוות סעודת יום טוב היא בלילה הראשונה, כיון שבלילה זה יש חיוב שמחה מן התורה בזמנינו, ולכן אין לישא אשה בערב יום טוב כשיצטרפו לעשות הסעודה בליל יום טוב אף שבשאר ימות הרגל מותר לעשות סעודה על נישואין שעשו לפני הרגל, שדין הלילה הראשון חמור יותר כיון שמצוות הסעודה בו היא מן התורה. ונשאל בשו"ת אבני צדק (טייטלבוים, אורח סי' עד) שהרי לדעת הרבה אחרונים אין מצות שמחה בלילה הראשון וכמו שנתבאר. ודן בתשובתו בארוכה אם הלילה הראשון נתמעט רק מחיוב שמחה של שלמי שמחה או גם משאר שמחות,

המשך

יום שב"ק כ"ט תשרי

סוכה מ"ט

שליחת כתבים של דברי תורה בלי מעטפה

בגמרא דרשו מה שנאמר (שיר השירים ז ב) חמוקי ירכיך, שעל התורה פסוק זה מדבר, ונמשלו דברי תורה לירך לומר לך מה ירך בסתר אף דברי תורה בסתר. ופירש רש"י (ד"ה חמוקי) שכבוד התורה הוא בצנעא, ולא להיות יושב ושונה בגובה של עיר ולא לשנות לתלמידיו בשוק, וכן פסק בשו"ע (יו"ד סי' רמו סכ"ב) שכל היגע בתלמודו בצנעה מחכים, שנאמר ואת צנועים חכמה (משלי יא ב). ובשו"ת אבני נזר (אה"ע סי' קפט) העיר לרב השואל ר' יצחק האבדק"ק וולאדווקי על ששלח לו מכתב בדברי תורה בגלויה ולא במכתב סגור כיון שהיה דחוק במעותיו, והעיר לו באבני נזר שאין ראוי לעשות כן כיון שכבודה של תורה הוא בצנעה וכמבואר בסוגייתינו, ואם כן צריך להקפיד לשלוח את דברי התורה בצניעה, וכשם שלענין כבוד יום טוב מבואר בגמרא (ראש השנה כ"ז) שכבודו עדיף על מה שחסה תורה על ממונם של ישראל, כך גם כבוד התורה עדיף וצריך להוציא מעות על משלוח דברי תורה במעטפה ולא בגלויה אף שהוא דחוק במעות.

ובשו"ת משנה הלכות (ח"ד סי' כח) נשאל לפי זה על מנהגו של הגאון הרוגאטשובי בעל הצפנת פענח שדרכו היתה לשלוח דברי תורה בגלויות ולא במעטפות סגורות, ושלא כפסק האבני נזר לאסור. והשיב במשנה הלכות שנראה שגם האבני נזר לא אסר מצד ההלכה, שפשוט הוא שמה שאמרו שדברי תורה צריכים צניעות והסתרה היינו דוקא שלא ללמוד בפרהסיא ומשום יוהרא וכמו שביאר המהרש"א בסוגייתינו או משום עין הרע וכמו בלוחות הראשונות שנתנו ברעש ולכן נשברו, אבל במשלוח דברי תורה בגלויה אין שייך לא חשש יוהרא ולא חשש עין הרע. ובפרט שבבית הדואר מונחים כל המכתבים יחד ואף אחד אינו קורא אותם ואין זו פרהסיא. ובפרט שהרי לישראל אסור לקרות אגרות של אחרים שהרי אסור לקרות מכתבי חבירו בחרם דרבינו גרשם, ונכרי בלאו הכי אינו מבין את דברי התורה הכתובים בגלויה, ואם כן גם כששלחים דברי תורה בגלויה הרי הם נשלחים בסתר. ולכן פסיק שפשוט שמותר לשלוח דברי תורה בגלויה וכמנהג הצפנת פענח, וכן ראינו לעוד הרבה גאונים שלא הקפידו בזה, ואם כן אין לחוש לדברי האבני נזר.

המשך (סוכה דף מ"ח)

וכתב שמסתבר כדברי המגן אברהם שיש חיוב שמחה בלילה הראשון והיינו כיון שלא התמעט הלילה הראשון אלא מחיוב הקרבת שלמי שמחה מערב יום טוב, אבל שאר חיובי שמחה נוהגים בו (וראה שם עוד).

ובספר קדוש ישראל (עמ' קעט) מסופר שאירע פעם שהצמח צדיק מויו"ניץ לא צויה לשיר אף זמר בשעת עריכת שולחנו בליל יום טוב ראשון, וכששאלוהו שהרי עכשיו הוא זמן שמחתינו ולמה לא יזמרו, השיב שהשלמי שמחה הקריבו רק למחרת.

המשך

יום ראשון ל' תשרי

סוכה נ'

שמיעת קול כלי שיר

ושיר בפה אחר החורבן

כתב הרמב"ם (תעניות פ"ה הי"ד), גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר, וכל משמיעי קול של שיר אסור לשמוח בהן ואסור לשמען מפני החורבן, ואפילו שירה בפה על היין אסורה שנאמר (ישעיהו כד ט) 'בשיר לא ישתו יין'. ומבואר בדברי הרמב"ם שיש חילוק בין כלי שיר לבין שירה בפה, שהשמעת כלי שיר אסורה לגמרי גם לא על היין, אך שירה בפה אינה אסורה אלא על היין. וכן הוכיח הטור (או"ח סי' תקס), אך כתב שהרמב"ם כתב בתשובה (סי' רכד) שגם שירה בפה אסורה.

ובשולחן ערוך (שם ס"ג) העתיק כדברי הרמב"ם שחילק בין שירה בפה לשירה בכלי. ותמה **במגן אברהם (שם סק"ט)** על מה שסתם השו"ע ולא כתב כדברי הרמב"ם בתשובה שגם שירה בפה שלא על היין אסורה, והביא מדברי הב"ח (שם ס"ג) שהוכיח מהגמרא בסוטה (מח.) שגם שירה בפה אסורה, וכתב שלפי זה נמצא שהנשים המשוררות בשעת מלאכתן שלא כדין הן עושות. **ובעיון יעקב (גיטין ז. וסוטה מח.)** הקשה מנין לו לרמב"ם חילוק זה בין שירה בפה לשירה בכלי.

ו**כתב בשו"ת אז נדברו (ח"ח סי' נח אות ג)** שיש לבאר הטעם שאסרו שירה בכלי יותר משירה בפה בשני אופנים. שהנה בסוגייתנו מבואר שנחלקו רבי יוסי וחכמים אם עיקר השירה בבית המקדש היתה השירה בפה או עיקר שירה בכלי. ולדעת הסובר שעיקר שירה בכלי, יש לפרש שמטעם זה אסרו חכמים שירה בכלי, לזכר כלי השיר של בית המקדש שבטלו, ולכן אסרו שירה בכלי בכל האופנים וגם שלא על היין. אבל שירה בפה אינה מטעם השיר של בית המקדש שבטל, אלא משום שאסרו שמחה יתירה אחר החורבן, ולכן לא אסרו אלא בשירה על היין. אמנם כל זה הוא לדעת הסובר שעיקר שירה בכלי, ולהלכה פסק הרמב"ם (כלי המקדש פ"ג ה"ג) שאין אומרים שירה אלא בפה בלא כלי, שעיקר השירה עבודתה בפה. ואם כן צריך לבאר דברי הרמב"ם באופן אחר, שכיון שבכלי יש שמחה יתירה לכן גזרו בו מתחילה בכל האופנים, ושוב אחר זמן גזרו גם בשירה בפה אף שאין השמחה בכך גדולה כל כך, וגזירה זו לא גזרו אלא בשירה על היין (וראה שו"ת אגרות משה או"ח א סי' קסו שכתב לבאר על דרך זו השניה).

והוסיף בשו"ת אז נדברו שחילוק לדינא עולה בין שני הביאורים הללו, לענין שמיעת קול שיר ששרו בפה והוקלט בטייפ, שיש לדון אם דינו כדין שירה בפה כיון שאין שומעים ליווי של כלי נגינה, או שמא דינו שדין שירה בכלי כיון שהשירה בוקעת ועולה מתוך כלי. וכתב שאם הטעם שאסור שירה בכלי הוא משום כלי השיר של בית המקדש שבטלו, אם כן אין לאסור אלא כדוגמת כלי השיר שבבית המקדש, אבל שירה בפה שהוקלטה בטייפ אין לאסור. אך כיון שעיקר החילוק הוא שבשירה בכלי יש שמחה יתירה, אם כן גם דין הטייפ הוא כדין שירה בכלי כיון שיש בשמיעתו שמחה יתירה (וראה גם שו"ת שבת הלוי ח"ב סי' נז וח"ו סי' סט שמלבד שירה בפה הכל נכנס בגדר כלי זמר).

אמנם בשו"ת אגרות משה (שם) כתב שהדבר תלוי, שאם שומעים בטייפ קול שירה בפה דינו כשיר בפה אף שהוא מכלי הטייפ, ואם שומעים משם שירה של כלי נגינה דינו כשירה בכלי. אך יש מאחורוני זמנינו שכתבו שגם שמיעת קלטת שהוקלטו בה כלי שיר אין דינה ככלי שיר כיון שאין כלי שיר זה כדוגמת כלי השיר שהיו בזמן שגזרו חז"ל לאסור כלי שיר (ראה שו"ת חלקת יעקב או"ח סי' סד אות ב שכתב טעם זה לסניף). וראה עוד בכל פרטי הדינים והשיטות מה שכתב בספר על פי התורה בראשית פרק לב).

המשך

יום שני א' חשוון

סוכה נ"ח

גובה המחיצה בעזרת נשים

בגמרא, תנו רבנן בראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ והיו באים לידי קלות ראש, התקינו שיהו נשים יושבות מבחוץ ואנשים מבפנים ועדיין היו באין לידי קלות ראש, התקינו שיהו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה. והקשו בגמרא היאך עשו כן והרי נאמר (דברי הימים א, כח יט) 'הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל'. ותיירץ רב שעשו כן מכח מה שנאמר לענין ההספד לעתיד לבא (זכריה יב יב) 'וספדה הארץ משפחות משפחות לבד, משפחת בית דויד לבד ונשיהם לבד משפחת בית נתן לבד ונשיהם לבד', ואם בשעת הספד צריך שיהיו האנשים לבד והנשים לבד כל שכן בשעת שמחה, ומכח כתוב זה למדו שמן התורה צריך שלא יהיו האנשים והנשים מעורבים, ואיסור זה דוחה את מה שנאמר 'הכל מיד ה' עלי השכיל'. ומכאן נלמד שגם בבית הכנסת חיוב המחיצה הוא מן התורה כדי שלא יהיו מעורבים אלו באלו, שהרי פסוק זה שממנו למדו חיוב זה אינו מדבר בבית המקדש דווקא אלא בכל מקום שהוא (וראה שו"ת מנחת יצחק ח"ב סי' כ, ובשו"ת אגרות משה או"ח א סי' לט).

אמנם להלכה ולמעשה הרבה פוסקים נקטו שגובה המחיצה צריך להיות בגובה המצוי של האנשים, כדי שלא יבואו להסתכל בנשים, כמפורש בדברי הרמב"ם (בפירוש המשניות למשנתיו) והתוספות **יום טוב ומלאכת שלמה (למשנתיו)**. וכן כתב בשו"ת חתם סופר (ח"ה השמטות סי' קצ) ששם הוא מברר עניני ההפרשה בבית הכנסת בארוכה, וכתב שאנו מאמינים שכל תפלה או שבח והודאה שמתערב במחשבה ההיא שום הרהור לא תעלה במעלות לפני השי"ת ולא תקובל לפניו, ומפני זה אנו מפרישים הנשים מן האנשים בבית הכנסת בפני עצמן כדי שלא יבאו לידי הרהור בשעת תפלה ותהיה התפלה נדחית ר"ל, וכתב שם שזוהו הביאור בסוגייתנו גם כן, שכל מקום שצריך להיות ליבו לשמים צריך הבדלה כדי שלא לבא לידי הרהור. ובספר לב העברי (ח"ב מערכות ישראל פסק בית דין) נדפס פסק דין של למעלה משבעים רבנים שבדור הקודם ובראשם המהר"ם אש והגר"ש גאנצפריד זצ"ל, ופסקו שם שאסור לעשות את המחיצה המבדלת בין העזרת נשים ואנשים כי אם באופן אשר לא יוכלו להסתכל אנשים בנשים, ושאם נעשה באופן אחר לא יכנסו בבית כנסת זה (וראה עוד שו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' עז, שו"ת זכרון יהודה ח"א סי' סב, שו"ת משיב דברים או"ח סי' מד, ובאריכות גדולה בשו"ת דברי יואל או"ח סי' י, ליקוטי תשובות מנחת יצחק סי' נב).

המשך (סוכה דף נ')

ובספר אלה הם מועדי (ח"ד סי' קסד) דן במה שנהוג כיום שמוציאים קלטות עם שירים בליווי תזמורת כלי שיר, ולא שמענו שימחו נגד זה. וכתב שצריך לומר שסמכו על זה שכל השירים הם זמירות שירות ותשבחות להלל ולהודות להשי"ת, ולא נאסרו בכלל גזירת כלי שיר. ועוד כתב שיש רבים מציבור יראי ה' שסובלים מפחדים וחרדות נוראים בגלל צרות הכלל והפרט, ועל ידי ששומעים זמירות ושירות זה מרומם את נפשם והוא אצלם בבחינת רפואת הנפש ממש, ומטעם זה כתבו להתיר בשו"ת מהרש"ג (ח"ב סי' קכה) ובשו"ת חלקת יואב (ח"א סי' סב) ובשו"ת משנה הלכות (ח"ו סי' קו) ובשו"ת להורות נתן (ח"ד סי' מו), ולימדו זכות על זה מחמת חולשת הדורות. אך בשו"ת אז נדברו (שם אות ב) כתב שהיתר זה יכול לגרום לשבור תקנת חז"ל לגמרי, כיון שלא ימנעו משמיעת כלי שיר בשום אופן, וצריכים לדעת טוב את המציאות, ולכן יש להתיישב בדבר עם מורה הוראה מקומי (וראה שם עוד מה שכתב לענין ביטול תורה שעל ידי שמיעת כלי שיר).

יום שלישי ב' חשוון

סוכה נ"ג

דין יחוד של אשה אחת עם ג' אנשים

בשו"ע (אה"ע סי' כב ס"ה) נחלקו המחבר והרמ"א בדין יחוד אשה אחת עם כמה אנשים, המחבר כתב שלא תתייחד אשה אחת אפילו עם אנשים הרבה עד שתהיה אשתו של אחד מהם. אך הרמ"א כתב שאשה אחת מתייחדת עם שני אנשים כשרים אם הוא בעיר וביום, ובשדה או בלילה צריך שלשה אפילו אם הם כשרים, ואם הם פרוצים אפילו עם עשר אנשים אסור אפילו ביום ובעיר.

ובשו"ת שב יעקב (אה"ע סי' יט) הקשה הרב השואל, שמסוגייתנו מוכח שגם בדרך אין איסור יחוד גם באשה אחת עם ב' אנשים. שבסוגייתנו סיפר אב"י ששמע אדם אחד שאמר לאשה אחת שיקדימו וילכו בדרך יחד, ואמר אב"י שילך ויפרישם מאיסור, והלך אחריהם בדרך ג' פרסאות וראה שלא באו לידי איסור, וכשפרשו זה מזה אמרו הדרך רחוקה וחברתינו נעימה. והקשה השואל איך מותר היה לאב"י ללכת אחריהם בדרך, שהרי הם עברו על איסור יחוד בין כך ובין כך, שהרי הם רצו לילך לבדם בדרך ובוזה דאי יש איסור יחוד, מכל מקום אב"י יכל שלא לילך, ואם יש איסור הליכה בדרך בב' אנשים ואשה אחת, לא היה לאב"י ללכת אחריהם. ומכאן הוכיח השואל שגם בדרך אין איסור יחוד בב' אנשים ואשה אחת.

ובשב יעקב כתב שאחר העיון יש לדחות ראיה זו. שיש לומר שהטעם שבדרך יש איסור יחוד גם בשני אנשים ורק בג' אנשים אין איסור יחוד, אינו מעיקר דין יחוד, אלא שחוששים שמא אחד מהאנשים ילך לעשיית צרכיו בדרך ואז ישאר רק איש אחד עם האשה ויעברו על איסור יחוד, ולכן הצרכיו שלשה בני אדם, כדי שגם אם ילך האחד לצרכיו ישאר השני, ואם כן היה שייך להיתר שילכו ב' אנשים ואשה בדרך, ואם ילך אחד לעשיית צרכיו ילך גם השני עמו ותישאר רק האשה לבדה, וכך לא יבואו לידי איסור יחוד גם אם ילכו רק שני אנשים עם האשה.

ובאמת **רבינו ירוחם** (ח"א נתיב נג) כתב בשם הרמ"ה שרק אם האנשים הולכים עם האשה כדי לשמרה אסור להם לילך עמה עד שהיה שלשה, אך אם אינם הולכים עמה לשמרה מותר גם לשנים לילך עם האשה, כיון שאם ילך האחד לעשיית צרכיו ילך גם השני עמו ותישאר האשה לבדה. אלא שלדינא חוששים גם כשאינם הולכים לשמרה, ואין אומרים שאם ילך האחד לעשיית צרכיו ילך גם השני עמו ותישאר האשה לבדה, כיון שיש לחוש שכשתשאר האשה לבדה יפגוש אותה אדם אחר ויתייחד עמה. ואם כן יש לומר שכיון שהרי בהכרח צריך לומר שמדובר באופן שאב"י לא היה יכול למחות בידם מלילך, שהרי אם היה יכול למחות בידם לא היה צריך לילך אחריהם אלא היה יכול להסתפק במחאה, אם כן נמצא שאב"י רק הועיל בהליכתו עמם. שכיון שכל החשש הוא רק עבור האשה שמא יתייחד עמה אדם אחר כשילכו שני האנשים יחד וכאמור, ואין החשש לאיסור יחוד של אב"י עצמו, אם כן נמצא שבהליכת אב"י רק הביא תועלת, שהרי אם לא היה הולך עמם היתה האשה עוברת באיסור יחוד בכל הדרך, ועכשיו הוא רק ספק ספיקא שמא יצטרך אחד מהם לצרכיו וכשילכו שניהם ספק אם יפגשנה אדם אחר, ולכן היה מותר לאב"י ללכת עמם.

ולפי זה נמצא לדינא שאם הולכים יחד איש ואשה שלא איכפת להם מאיסור יחוד, מותר להצטרף אליהם, כיון שהם יעברו האיסור גם בלעדיו, והוא יוכל ללכת עם האיש האחר כשיצטרך ללכת לצרכיו. ולכן אם לדוגמא נגש מישהו לרכב לנסוע לדרך מחוץ לעיר או בלילה, ובפנים נמצאים מוכנים לנסיעה רק הנהג ואשה אחת בלבד, והוא יודע שגם אם יגיד להם מאיסור היחוד של נסיעה לבדם לא ישמעו לו, מותר לו להצטרף לנסיעה זו, ואין עליו איסור כלל מצד איסור יחוד.

יום רביעי ג' חשוון

סוכה נ"ג

ג' ימים בלי שינה

בגמרא, אמר רבי יהושע בן חנניה כשהיינו שמחים שמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו בכל ימי חג הסוכות, והקשו בגמרא שאין זה יתכן, שהרי אמרו שמי שנשבע שלא ישן שלושה ימים, כיון שאינו יכול לעמוד בשבועה זו הרי זו שבועת שוא ולוקה עליה, ואינו צריך לנסות לקיימה אלא ישן לאלתר.

ובספר **אור זרוע** (ח"א סי' תשעא) נשאל בדבר אדם שהופקדו אצלו מעות והיה שומר שכר עליהם, ונסע דרך יער בעגלה וחרב בידו לשמור עצמו מפני הליסטים, ונער אחד היה יושב ומנהיג את העגלה, ועבר שם ליסטים שאינו מזוין והביט לתוך העגלה וראה ששומר המעות נרדם וישן, ולקח הליסטים את החרב ממנו וחבל בו כמה חבלות ולקח את כל כספו והלך. וטען בעל המעות שפשע אותו שומר בשמירתו, כיון שאם לא היה לו יושן היה מנצח את הליסטים בחרבו, והשומר טען שאנוס היה בדבר שחטפתו שינה. וכתב **באור זרוע** (שם סי' תשעב) שאנוס שינה זה אינו נחשב לאנוס, שהרי לא אמרו בסוגייתנו אלא שאין אדם יכול להחזיק עצמו שלא לישן ג' ימים, ומבואר שבפחות מזה יכול הוא להחזיק את עצמו שלא לישן, ואם כן היה לו לישן לפני צאתו לדרך כדי שלא תחטפנו שינה בדרך, וכיון שלא עשה כן הוא פושע במעות וחייב לשלם.

ובשו"ת אבני צדק (טייטלבוים, או"ח סי' עה) הביא בענין זה מחלוקת הפוסקים, שנחלקו במי שאנוס ונרדם ומחמת כן הרג את הנפש, אם נחשב הוא לאנוס במה שנרדם, וכתב שהכרעת הפוסקים היא שאנוס שינה אינו נחשב לאנוס, כיון שיכול הוא לשמור על עצמו שלא ירדם. ומכל מקום כתב שאם ישן תינוק אצל אמו, ונרדמו אביו ואמו, ומחמת כן נהרג על ידי אמו, רק אמו צריכה כפרה, כיון שהתינוק ישן אצלה והיה לה להיזהר שלא לישן, ואם נרדמה ולא נזהרה אינה אנוסה בדבר, אך הבעל שלא ישן אצל התינוק לא היה לו להיזהר שלא להירדם, ואנוס הוא במה שנרדם ואינו צריך כפרה על כך (וראה שם עור).

ולענין אנוס שינה בשלשה ימים שהוא אנוס וכמבואר בסוגייתנו, כתב **בשו"ת חתם סופר** (קובץ תשובות סי' יח) לדון במעשה שהיה באשה שלקחה את בנה התינוק בן חודש למיטתה, ובחצי הלילה מצאה אותו מת. ובתחילה סבר לומר שהיא צריכה כפרה, כיון שאדם מועד לעולם בין ער בין ישן, ולא היה לה לקחתו למיטתה, וכמו שכתב במגן אברהם (סי' תרג), ומקורו **מהמשאת בנימין** (סי' כו) בשם מהר"ם מרוטנבורג ו**צמח צדק** (סי' ה) בשם מהרי"ו, שצריכה האם כפרה על כך.

אך שוב דן לומר שיתכן ובמקרה זה שהיה התינוק קטן מאוד אינה נחשבת לשוגגת אלא לאנוסה, כיון שלילה לפני שמת התינוק היה התינוק שוכב לבדו בעריסה, והאשה הלכה לשכב במטתה וסמכה על בעלה שכשיפסוק מלמודו ויכבה הנר יטול את התינוק מעריסתו להשכיבו אצל אשתו לשמרו ממזיקים ומכשפות, ובעלה הלך לישן ולא נטל את התינוק מעריסתו, והוא נשאר שם בעריסה עד אור הבוקר, והיתה האשה חוששת מפני מזיקין ומכשפות, ורק במטתה שהיא מסובבת בכתבים שונים ושמות קדושים אין להם שליטה לחיצונים. ונמצא אם כן שהאשה לפי דעתה וסברתה סבורה שהוא בכלל שפיכות דמים אם לא שוכב התינוק אצלה, וגם אם אין ידוע אם יש ממש באותו חשש מזיקין וחיצונים, מכל מקום האשה סבורה לפי דעתה שסוברת שיש בהם ממש ונוהרת היא על כך הרי היא אנוסה, כיון שהיתה מוכרחת לקחתו עימה למטתה. ואין לומר שלא היה לה לישן שמא תתהפך עליו ותמית אותו, שלילה אחד ושנים אפשר לעשות כן אבל שלשה ימים אי אפשר בלי שינה וכמבואר בסוגייתנו, ואם כן אנוסה היא, והאנוס אינו צריך כפרה (וראה שם שמסיק שנראה שגם האנוס צריך כפרה).

יום המישי ד' חשוון

סוכה נ"ד

כפתור ופרה

אמרות קודש מגדולי ישראל
לפי סדר הדף היומי

מקום הקדיש אחר קריאת התורה

בשו"ע (אוי"ח סי' רפב ס"ד) פסק, שנוהגים בקריאת התורה בשבת שקוראים שבעה קרואים והם גומרים את הפרשה ואומרים קדיש, ואחר כך חוזר המפטיר וקורא ממה שקרא השביעי. וטעם הדבר שאומרים קדיש לפני המפטיר, הוא תקנת רבנן סבוראי כדי להפסיק בין קריאת הראשונים לקריאת המפטיר, להודיע שהמפטיר אינו מן המניין. ולכן אין עושים כן אלא בשבת ויום טוב ויום הכיפורים שהמפטיר אינו מן המניין, אבל בתשעה באב ושאר תעניות ציבור במנחה ויום הכיפורים במנחה שהמפטיר הוא מהמניין, אין אומרים קדיש קודם המפטיר שלא להפסיק באמצע המניין ובאמצע הפרשה (ראה שו"ע הרב שם על פי הר"ף מגילה יג.). וכתב הרמ"א שהוא הדין כשמוציאים שני ספרים כמו בשבת ראש חודש וכדומה, שאומרים קדיש קודם המפטיר כמו בכל שבת. וכתב המגן אברהם בשם הריב"ש (בתשובה סי' שכא) שיש מנהגים אחרים באמירת הקדיש כשמוציאים ב' או ג' ספרי תורה, ובכל מקום יש לנהוג לפי מנהגו.

אמנם בחול המועד פסח וחול המועד סוכות אומרים המפטיר אחר קריאת אחרון הקרואים בספר השני, כיון שאו נשלם מנין הקרואים, ואין חילוק בחול המועד בין חיוב הקריאה של הראשונים לחיוב של האחרון, ולכן אין מחלקים ביניהם בקדיש (משנ"ב שם ס"ק כו).

ובשו"ת אגרות משה (אוי"ח ח"א סי' קא) נשאל אם אמרו בחול המועד קדיש אחר קריאת השלישי לפני קריאת הרביעי, האם צריכים לחזור ולומר קדיש פעם נוספת אחר קריאת הרביעי. ובתשובתו הקשה בעיקר הדבר על הנהגים כדברי הרמ"א לומר הקדיש לפני קריאת המפטיר גם כשמוציאים ב' או ג' ספרי תורה, שהרי כל מה שאומרים קדיש לפני קריאת המפטיר הוא כיון שקריאתו אינה מחמת חובת היום אלא לכבוד גרידא, ולכן מפסיקים ביניהם בקדיש, וטעם זה אינו שייך כשמוציאים ב' או ג' ספרי תורה, שאז קריאת המפטיר אף היא מחובת היום, ולמה אומרים הקדיש לפני.

וביאר באגרות משה ששני מיני חיוב קריאה יש בקריאת התורה, בשבתות וימים טובים חיוב הקריאה הוא חיוב לימוד, שתיקנו חז"ל ללמוד כל התורה שבכתב במשך השנה וחילקו הלימוד לפי פרשיות, וכן תיקנו ללמוד בכל חג מענינו של החג, ולכן קוראים בימים טובים מענינו היום. אך קריאת ארבע פרשיות וקריאת ראש חודש אינה מחמת לימוד אלא כדי לפרסם ענינו של היום, וכמבואר בסוגייתנו שהיו עושים כמה דברים בראש חודש כדי לפרסם שהוא ראש חודש, שהיה שיר של ראש חודש דוחה את של שבת, ואיברי קרבן המוסף של ראש חודש היו ניתנים במקום אחר ממקום נתינת שאר האיברים על כבש המזבח לפני הקרבנות, ומטעם זה תיקנו גם קריאת התורה בראש חודש כדי לפרסמו (וראה עוד פניני הלכה שקלים כב.). וכיון שכבר תיקנו קריאה מחמת פרסום היום, תיקנו שכבר יצאו בזה חיוב לימוד.

ולפי זה חידש באגרות משה שכל מה שצריך לומר קדיש אחר הקריאה הוא רק בקריאה שתקנה מחמת לימוד, שכיון שהוא דבר מחודש ואינו מסדר התפילה לכן תיקנו לו קדיש מיוחד. ולכן בשבת שמוציאים שני ספרי תורה, כיון שכבר יוצאים ידי חובת לימוד בקריאת פרשת השבוע בשבעה קרואים, שוב אין צריך לקיים מצוות לימוד בקריאה בספר השני, ואין ענין הקריאה בספר השני אלא משום פרסום היום, וכיון שענין הלימוד נסתיים לפני המפטיר אומרים הקדיש לפני קריאת המפטיר. אך בכל מקום שענין הקריאה הוא לשם לימוד

המשך

הוצנע לכת עם אלהיך זו הוצאת המת והכנסת כלה לחופה

עוד טוב לשמח חתן וכלה, שנאמר (ירמיה ז לד) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה. ומאד ייזהר שלא לשמחם בנבול פה, כי זאת השמחה היא אף וחימה וקצף. ולא שמחת אנשים ונשים יחדיו, כי זאת השמחה היא קלות ראש. ואפילו בשעת ההספד והאבל אמרו אנשים לבד ונשים לבד, כל שכן בשעת השמחה. ודרשינן (מייכה ו ח) והצנע לכת, זו הוצאת המת והכנסת כלה לחופה (סוכה מט:).

(אורחות זב"ק, ער השמחה)

מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימינו

מי שלא ראה שמחת בית השואבה וכו'. יש להקשות, הלא היה עיקר השמיעה כדאמרין לקמן והיו אומרים לפניהם שירות ותשבחות, ומה התחיל התנא מי שלא ראה. אלא הכוונה שהיו רואים השמחה בפניהם, כי החסידים ואנשי מעשה אם הם שמחים בשמחה של מצוה, הכרת פניהם ענתה בם, כי מעומק מעשיהם בכוונה נצלה פניהם, כמו שכתב באור החיים, החסיד צהלתו בפניו, על דרך הכמת אדם תאיר פניו, ואין דומה שמיעה לראיה. וזה שאמרו מי שלא ראה וכו'.

(ער להב, סוכות)

כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו

האדם צריך להזהר ביותר בעת עשייתו איזה מצוה אשר כל בלי יצר עליו לא יצלה, לבל ילכד במצודתו שמיטיל לו היצה"ר במחשבתו פניות שונות. וכמו שאמרו בגמרא (סוכה נב.) כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, כמו כן בבחינת המצוה, כל שהמצוה יותר גדולה יצרה גדולה שמתאמץ היצר הרע להפסיד להאדם הטוב הנמשך ממנה, ומשיאו לעשות במחשבת אדם כי המה הבל.

(זוהר הכהן אגף הסמיכת תחית, טרק יז)

כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, אמר המגיד רבי יחיאל מיכל מזולטשוב, ש"ל כל הגדול מחברו בלבו, נמצא יש לו גבהות בלב, לזה יצרו גדול הימנו, ר"ל יצרו מתגדל מעצמו בעון הגבהות והקנאה.

(ישר דברי אמת, אות כו)

החומר ממדור "כפתור ופרח" מתור מתיבתא הגמרא של לומדי הדף היומי

להזמנת חוברת דוגמא למס' סוכה

ח"ג 1800-22-55-66

או פנו בדוא"ל tora10@nana.co.il

והחוברת תשלח אליכם

המשך (סוכה דף נ"ד)

אין מועיל קדיש שנאמר באמצע הקריאה, וצריך לחזור ולומר קדיש בגמר הקריאה, כדי שיעלה הקדיש על כל מה שלמדו. ולכן במועדים כשקוראים בב' ספרי תורה מענין המועד, שהקריאה בשני הספרים היא קריאה של לימוד ענינו של היום, נמצא שגם אם אמרו קדיש באמצע הקריאה אחר קריאת השלישי לפני קריאת הרביעי, צריכים הם לחזור ולומר קדיש פעם נוספת אחר קריאת הרביעי, כדי שיעלה הקדיש על כל קריאות הלימוד.

עשה עכשיו מנוי מתיבתא במחיר מיוחד

חייג למוקד המנויים: 1800-22-55-66

בסוכה לומדים עם מתיבתא

עשה עכשיו מנוי מתיבתא במחיר מיוחד

חייג למוקד המנויים: 1800-22-55-66

בסוכה לומדים עם מתיבתא

**הגאון רבי דוב לנדאו שליט"א
רי"ח בישיבת שפת אחת ירושלים
וחבר בד"ץ חוג חת"ם סופר בי"ב**

חינוך הבת

במס' נזיר (דף כ"ט ע"א) לרבי שמעון בן לקיש, בנו - חייב לחנכו. בתו - אינו חייב לחנכה. ובמגן אברהם סי' שמ"ג פסק כר"ל ועי' באורח משורר עמ"ס נזיר. וכן דנו בזה עוד הרבה.

במס' פסחים (דף פ"ח ע"א) תנו רבנן "איש שה לבית", מלמד שאדם מביא ושוחט על ידי בנו ובתו הקטנים וכו'. וכ"ה בגדרים (דף ל"ו ע"א). ופי' רש"י ז"ל בשביל שבנו ובתו הקטנים עליו לחנכו. וכן משמע מתוס' (ד"ה שה לבית).

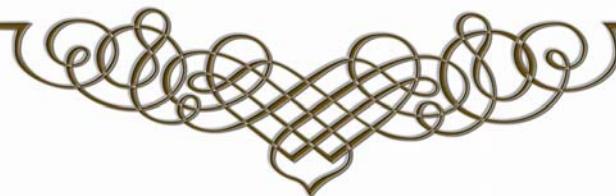
(במנחת חינוך מצוה ה' הפך את הדבר לקושי' ע"ש).

בתוס' ישנים במס' יומא (דף פ"ב ע"א) ד"ה בן שמונה ס"ל כנ"ל, ואומר שהאמור במס' נזיר אינו אלא דווקא לעניין נזירות, אבל וודאי לשאר מצוות חייב לחנכה.

בשיטה מקובצת עמ"ס נזיר הביא, בשם תוספי הרא"ש, שבמצוות שהאשה חייבת כאיש - צריך להרגילה, כדי לעשות כשתגדיל.

במשך חכמה פר' תצא בעניין תשלומי מוציא שם רע, כתב, שאביה תובע מה שנוגע לו, שהוא אוציא עליו שם רע, שהוא חנכה בחינוך פרוע כזה וכו'. לכן אמר: "והנה שם עלילת דברים לאמר וכו' לא מצאתי וכו'" שיאמר על בתי ומה שגדלתי אותה שהיא קלקלה אחרי שמרי אותה בחינוך טוב, הוא חרפה לי, וכאלו שם עלי עלילת דברים. לכן ישלם עבור הבזיון של אביה מאה כסף לאביה, ולוקה על מה שרצה להורגה.

ואסיים בדברים שראיתי בספר אמרי שמאי ח"ג אות תכ"ה (אף שלכאורה דחוקים הם): במד"ר (קהלת י.) עה"פ ופורץ גדר ישכנה נחש, אומר המדרש שזו דינה. כשהיו אביה ואחיה יושבין בבית המדרש יצאה לראות בבנות הארץ, גרמה לעצמה שבא עליה שכם בן חמור החוי שנקרא נחש (תרגום נחש חוי) ונשך ותה. ודייק מכאן המחבר שזהו לימוד לחנך גם את הבנות, ולא להסתפק בחינוך הבנים בלבד.

שואר כענין ומשיב כהלכה

נושאים בהלכה
באספקלרית
גדולי הפוסקים

ברצוני לפנות לכב' הרבנים הגאונים שליט"א בשאלתי:
בגדר ברכת החודש-

האם ה"ברכת החודש" חובה עליה שתהיה דווקא בשבת בין קריאת התורה למוסף, או שמי ששכח או נאנס יכול גם לברך את החודש לאחר מוסף, או אפילו אחה"צ לפני מנחה? ואולי גם באמצע השבוע (בשבוע שחל בו ראש חודש)?
וכן האם ברכת החודש צריכה להיאמר במניין?

בברכה
א.ח. ירושלים

הגאון רבי דב לנדאו שליט"א משיב:

בספר אישי ישראל (פרק ל"ט סעיף ו') מביא בשם מקור חיים (סוף סי' רפ"ד) שאם שכחו ברכת החודש אפשר לומר גם אחרי שהכניסו את הס"ת לארון הקודש וקודם תפילת מוסף, אך מוטב יותר לומר בתפילת מנחה.

אשגר בזאת ברכה מרובה לרגל פתיחת מדור זה שיסייע לרבים בהבאת דבר ה' זו הלכה
אצרף בזאת שאלה שהנני מתקשה בהכרעתה זה כמה שנים.

כיצד דינו של אדם ששכח לקדש על היין ביום השבת ונזכר מכך אחר ששתה מעט יין בסעודתו מה עליו לעשות. לקדש על הכוס אינו יכול שהרי כבר אמר את ברכת הגפן, ולהמשיך בסעודתו גם אינו יכול שהרי לא קידש עדיין. [ובליל שבת עצתו שיאמר על הכוס את נוסח ברכת הקידוש ללא הגפן אבל ביום כל הקידוש הוא ברכת הגפן.

והיה מי שרצה לומר שיאמר על הכוס את הפסוקים על כן ברך וכו'. ואין זה מסתבר שיועיל לקידוש שהרי פסוקים אלו אין חובה לאומרם וצריך מקור שיועילו לקידוש. ואולי בלית ברירה ייפטר מחובת קידוש או שמא חובתו לברך ברכהמ"ז ולקדש שוב על הכוס, אך אולי זה ברכה שאינה צריכה.

כעת עולה בדעתי שיתכן וימלא כעת כוס יין וישתה וממילא יעלה לו הגפן הראשון לקידוש כאשר לבסוף שתה גם שיעור, אך דבר זה צריך בירור הלכתי אם אכן מועיל שתיית הכוס זמן רב אחר הקידוש, בפרט שלא כיוון כלל לקידוש בעת אמירת ה"הגפן".

אשמח מאד לשמוע תשובה ברורה בעניין אבל לא כהלכה למשה מסיני אלא הכרעה הלכתית ברורה מילתא בטעמא עם הוכחות ומקורות.

אברכם שתזכו להמשיך בהרבצת התורה הקדושה ברחבי העולם, ובוודאי זכות הרבים תלויה בכם להתברך בכל מילי דמיטב.

יהושע הורוויץ
אשדוד

אנו ממתנים לתשובותיכם והתייחסותכם

ניתן לשלוח שאלות בכל נושא בהלכה
לדוא"ל: Tora10@bezeqint.net

לזהר ה"דף היומני" הבבלי והיהודי שלימני

לשנת תשס"ז חשוון

כסלו

ירושלמי	בבלי	בבלי
כ	שבת	א רביעי
כא	שבת	ב חמישי
כב	שבת	ג שישי
כג	שבת	ד שבת
כד	שבת	ה ראשון
כה	שבת	ו שני
כו	שבת	ז שלישי
כז	שבת	ח רביעי
כח	שבת	ט חמישי
כט	שבת	י שישי
ל	שבת	יא שבת
לא	שבת	יב ראשון
לב	שבת	יג שני
לג	שבת	יד שלישי
לד	שבת	טו רביעי
לה	שבת	טז חמישי
לו	שבת	יז שישי
לז	שבת	יח שבת
לח	שבת	יט ראשון
לט	שבת	כ שני
מ	שבת	כא שלישי
מא	שבת	כב רביעי
מב	שבת	כג חמישי
מג	שבת	כד שישי
מד	שבת	כה שבת
מה	שבת	כו ראשון
מו	שבת	כז שני
מז	שבת	כח שלישי
מח	שבת	כט רביעי
מט	שבת	ל חמישי

חשוון

ירושלמי	בבלי	בבלי
ג	ביכורים	א שני
ד	ביכורים	ב שלישי
ה	ביכורים	ג רביעי
ו	ביכורים	ד חמישי
ז	ביכורים	ה שישי
ח	ביכורים	ו שבת
ט	ביכורים	ז ראשון
י	ביכורים	ח שני
יא	ביכורים	ט שלישי
יב	ביכורים	י רביעי
יג	ביכורים	יא חמישי
סיום סדר זרעים - מחזור שביעי		
בסדר ה"דף היומני" בתלמוד הירושלמי		
א	שבת	יב שישי
ב	שבת	יג שבת
ג	שבת	יד ראשון
ד	שבת	טו שני
ה	שבת	טז שלישי
ו	שבת	יז רביעי
ז	שבת	יח חמישי
ח	שבת	יט שישי
ט	שבת	כ שבת
י	שבת	כא ראשון
יא	שבת	כב שני
יב	שבת	כג שלישי
יג	שבת	כד רביעי
יד	שבת	כה חמישי
טו	שבת	כו שישי
טז	שבת	כז שבת
יז	שבת	כח ראשון
יח	שבת	כט שני
יט	שבת	ל שלישי

ירושלמי	בבלי	בבלי
כב	חלה	א שבת
כג	חלה	ב ראשון
כד	חלה	ג שני
כה	חלה	ד שלישי
כו	חלה	ה רביעי
כז	חלה	ו חמישי
כח	חלה	ז שישי
א	ערלה	ח שבת
ב	ערלה	ט ראשון
ג	-	י שני
ד	ערלה	יא שלישי
ה	ערלה	יב רביעי
ו	ערלה	יג חמישי
ז	ערלה	יד שישי
ח	ערלה	טו שבת
ט	ערלה	טז ראשון
י	ערלה	יז שני
יא	ערלה	יח שלישי
יב	ערלה	יט רביעי
יג	ערלה	כ חמישי
יד	ערלה	כא שישי
טו	ערלה	כב שבת
טז	ערלה	כג ראשון
יז	ערלה	כד שני
יח	ערלה	כה שלישי
יט	ערלה	כו רביעי
כ	ערלה	כז חמישי
כא	ערלה	כח שישי
כב	ערלה	כט שבת
כג	ביכורים	ל ראשון

מוגש על ידי הועדה המרכזית להפצת לומדי ה"דף היומני" בעריכת הרב אברהם צבי ראשגולד

ניתן להשיג על פי פניה בכתב לתת. 1123 בני ברק 51 111

במותיבתא

לומדים טוב יותר

הגיע הזמן שגם אתה תצטרף למעגל רבבות לומדי מתיבתא בארץ ובעולם הלומדים בהבנה ברורה במתיקות ובבהירות ועם מסקנת ההלכות

המהדורה היחידה עם ש"ס "עוז והדר" הכולל את ההגהות והצינונים ושאר המעלות בתוספת המדורים הנפלאים: ביאורי הגמרא, ביאורי התוספות, ילקוט ביאורים, אליבא דהלכתא, פניני הלכה, תמצית הדף, כפתור ופרח

רק במתיבתא תמצא את כל היקף הסוגיא ומהלכי הראשונים
רק במתיבתא תוכל להבין את כל דיבורי התוספות עם "ביאורי התוספות"

הפצה לחנויות: "המסורה" 02-5370588 ירושלים

מוקד מנויים: 1800-22-55-66